ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ– ਪੰਜਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

ਸੈਸ਼ਨ–2019-20

SCHEME OF STUDIES FOR CLASS V (PRIMARY)

Each candidate shall have to appear in total five subjects. It is mandatory/compulsory to pass in all the subjects.

1. First language (Punjabi/Hindi/Urdu)
2. Second language (Punjabi/Hindi/Urdu)
3. English
4. Mathematics
5. Environment Education
6. Health and Phy. Education (Activity based/Practical)

Note:-

- **Health and Physical Education is a practical based subject, for which examination and Evaluation will be done at school level. Marks obtained in this subject will not be shown on DMC issued by the Board. School will maintain the record of marks obtained in this subject.**
  (ਨੋਟ:- ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਰੀਰਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ DMC ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ)
- **If any candidate opts Hindi or Urdu as a first language then he/she will take Punjabi as a second language.**

SESSION- 2019-20

(A) SCHEME OF STUDIES

(ACADEMIC STREAM)

FOR

PRIMARY (5TH CLASS) EXAMINATION

COMPULSORY SUBJECTS: EACH CANDIDATE SHALL OFFER THE FOLLOWING SUBJECTS:

Sr. No.	Subject	Subject Code	Subject Abbr.	Th Max/Min		Prac./Pro/Skill Max/Min		CCE	Total Marks	Min Pass Marks
1.	First language (Punjabi/Hindi/Urdu) ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ (ਪੰਜਾਬੀ/ਹਿੰਦੀ/ਉਰਦੂ)			80	27	-	-	20	100	33
2.	Second language (Punjabi/Hindi/Urdu) ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ (ਪੰਜਾਬੀ/ਹਿੰਦੀ/ਉਰਦੂ)			80	27	-	-	20	100	33
3.	English ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ			80	27	-	-	20	100	33
4.	Mathematics ਗਣਿਤ			80	27	-	-	20	100	33
5.	Environment Education ਵਾਤਾਵਰਨ- ਸਿੱਖਿਆ			80	27	-	-	20	100	33
6.	Health and Phy. Education (Activity based/Practical) ਸਿਹਤ ਤੇ ਸਰੀਰਿਕ ਸਿੱਖਿਆ (**school based examination**)					90	30	10	100	33

Important Note:- It is mandatory to get minimum 33% marks in theory. No minimum marks are required in CCE but it is mandatory to get 33% marks in theory and CCE in aggregate.

Important Note:- Health and Physical Education is a practical based subject, for which examination and evaluation will be done at school level. Marks obtained in this subject will not be shown on DMC issued by the Board. School will maintain the record of marks obtained in this subject.

ਸੀ.ਸੀ.ਈ. ਮੌਡਿਊਲ

(ਤੀਜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ) ਕੁੱਲ ਅੰਕ :20

ਲੜੀ ਨੰ:	ਵਿਸ਼ਾ	ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਅਤੇ ਪੱਧਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਕੌਸ਼ਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ	ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਸੁਣਨ ਕੌਸ਼ਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਮੌਖਿਕ/ਬੋਲ-ਲਿਖਤ) ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਗੀਤ, ਬੋਲ-ਚਾਲ ਅਤੇ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ	ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ, ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਾਈ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਪੁਸਤਕ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ	ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ
1.	ਪੰਜਾਬੀ	8	5	3	4
2.	ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ	8	5	3	4
3.	ਹਿੰਦੀ	8	5	3	4
ਲੜੀ ਨੰ:	**ਵਿਸ਼ਾ**	**ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਕਿਰਿਆਵਾਂ** **ਗਣਿਤ** ਸਵਾਲ ਕਰਵਾਉਣੇ (ਜੋੜ,ਘਟਾਓ, ਗੁਣਾ ਅਤੇ ਭਾਗ) **ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਿੱਖਿਆ** ਪੁਸਤਕ ਅਧਾਰਿਤ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ।	**ਮੌਖਿਕ / ਬੋਲ-ਲਿਖਤ** **ਗਣਿਤ** • 2 ਪਹਾੜ੍ਹੇ ਸੁਣੇ ਜਾਣਗੇ • ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਬੋਲ ਕੇ ਲਿਖਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। • ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ। **ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਿੱਖਿਆ** • ਦਿੱਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ।	**ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ, ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਾਈ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਪੁਸਤਕ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ**	**ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ**
4.	**ਗਣਿਤ**	8	5	3	4
5.	**ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਿੱਖਿਆ**	8	5	3	4

ਸ਼੍ਰੇਣੀ- ਪੰਜਵੀਂ

ਪੰਜਾਬੀ (ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ)

ਸਮਾ:3 ਘੰਟੇ **ਲਿਖਤੀ :8● ਅੰਕ**

ਸੀ.ਸੀ.ਈ. :2● ਅੰਕ

ਕੁਲ :1●● ਅੰਕ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ

ਲੜੀ ਨੰ	ਵਿਸ਼ਾ	ਅੰਕ
1.	ਪੈਰਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ (ਪਾਠ- ਪੁਸਤਕ ਅਧਾਰਿਤ/ਅਣਡਿੱਠਾ)	5×2=1●
2.	ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ	16×1=16
3.	ਲਘੂ-ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲ਼ੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ	8×2=16
4.	ਸ਼ਬਦ-ਅਰਥ	4×1=4
5.	ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ	2×2=4
6.	ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ	3×1=3
7.	ਤੁਕਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰੋ	2×1=2
8.	ਲਿੰਗ ਬਦਲੋ	2×1=2
9.	ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਵਾਲ	1×7=7
10.	ਅਰਜ਼ੀ	1×8=8
11.	ਲੇਖ	1×8=8

ਉਦੇਸ਼

1. ਪੜ੍ਹਨਾ

(ੳ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਹੀ ਉਚਾਰਨ, ਦਬਾਅ, ਤਾਨ ਅਤੇ ਵਿਸਰਾਮ-ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਪੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਗਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ਼ ਬੋਲ ਕੇ ਪੜ੍ਹ ਸਕੇ ।

(ਅ) ਲੁੜੀਂਦੀ ਗਤੀ ਨਾਲ਼ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕੇ ।

(ੲ) ਅਖ਼ਬਾਰ, ਬਾਲ-ਰਿਸਾਲੇ (ਬਾਲ-ਸਾਹਿਤ) ਵਿੱਚੋਂ ਮਨ-ਪਰਚਾਵੇ ਲਈ ਚੋਣਵੀਂਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕੇ ।

(ਸ) ਪਾਠ-ਸਮਗਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮਗਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕੇ।

(ਹ) ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ-ਕੋਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕੇ ।

2. ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ

(i) ਸੁਣ ਕੇ

(ੳ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਪਾਠਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਸਮਝ ਸਕੇ।

(ਅ) ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸਕੂਲ-ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਚੁਟਕਲੇ, ਕਹਾਣੀਆਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਸਮਝ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਸਕੇ ।

(ਣ) ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵੇਖੇ, ਸੁਣੇ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸਮਝ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਸਕੇ ।

(ਸ) ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੋਲਿਆ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ ।

(ii) ਪੜ੍ਹ ਕੇ

(ੳ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਅਤੇ ਬਾਲ-ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨ ਉਪਰੰਤ ਉਸ ਸਮਗਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਸਕੇ ।

(ਅ) ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਸਮਗਰੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛ ਸਕੇ ।

(ੲ) ਆਪਣੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚਲੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਸਕੇ ।

(ਸ) ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਤੇ ਮਾਟੋ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਭਾਵ ਸਮਝ ਸਕੇ ।

(ਹ) ਵਿਸਰਾਮ-ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹੈਰਾਨੀ ਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਆਦਿ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ ।

(ਕ) ਨਾਂਵ, ਪੜਨਾਂਵ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਕਿਰਿਆ, ਲਿੰਗ, ਵਚਨ ਆਦਿ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਭੇਦਾਂ ਵਿਚਲੇ ਨਿਖੇੜ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ।

3. ਪ੍ਰਗਟਾਅ

(i) ਮੌਖਿਕ

(ੳ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਦਰ- ਭਾਵ ਅਤੇ ਠਰ੍ਹੰਮੇ ਨਾਲ਼ ਬੋਲ ਸਕੇ ।

(ਅ) ਗੱਲ-ਬਾਤ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਟਕੀ ਰੂਪ ਦੇ ਸਕੇ ।

(ੲ) ਸਹੀ ਉਚਾਰਨ, ਦਬਾਅ, ਤਾਨ, ਗਤੀ ਅਤੇ ਸੌਖ ਨਾਲ਼ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲ ਸਕੇ ।

(ਸ) ਸੁਣੀ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸਮਗਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਸਕੇ ।

(ii) ਲਿਖਤੀ

(ੳ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਵਾਕਾਂ ਤੇ ਪੈਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਲੁੜੀਂਦੀ ਗਤੀ ਨਾਲ਼ ਸ਼ੁੱਧ ਲਿਖ ਸਕੇ ।

(ਅ) ਲਿਖਣ ਵੇਲ਼ੇ ਪੂਰਨ ਵਿਸਰਾਮ-ਚਿੰਨ੍ਹ, ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਾਚਕ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਵਿਸਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਤੇ ਜੋੜਨੀ ਆਦਿ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ ।

(ੲ) ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੇ ਪਾਠਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਅਤੇ ਬਲੈਕ-ਬੋਰਡ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਿਖ ਸਕੇ ।

(ਸ) ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਚਾਰ ਸਮਗਰੀ ਨੂੰ ਲੁੜੀਂਦੀ ਤਰਤੀਬ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖ ਸਕੇ ।

(ਹ) ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਕਾਲਪਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰ ਸਕੇ ।

4. ਲਿਖਤ ਰਚਨਾ

(ੳ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਿਕਨਿਕ, ਮੇਲਾ, ਤਿਉਹਾਰ, ਕਿਸੇ ਰੁੱਤ ਆਦਿ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਪੈਰੇ ਜਾਂ ਲੇਖ ਲਿਖ ਸਕੇ ।

(ਅ) ਸਧਾਰਨ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਆਦਿ ਲਿਖ ਸਕੇ ।

(ੲ) ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਸੰਕੇਤਾਂ ’ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖ ਸਕੇ ।

(ਸ) ਰਚਨਾਤਮਿਕ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਸਰਲ ਭਾਂਤ ਦੀ ਤੁਕਬੰਦੀ, ਕਹਾਣੀ, ਵਾਰਤਾਲਾਪ, ਲੇਖ ਆਦਿ ਲਿਖ ਸਕੇ ।

ਨਿਯਤ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ

ਪੰਜਾਬੀ ਪੁਸਤਕ-5 (ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ) (ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ)

ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪੰਜਵੀਂ
ਪੰਜਾਬੀ
(ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ)

ਸਮਾਂ-3 ਘੰਟੇ

ਕੁੱਲ: 100 ਅੰਕ

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ: 80 ਅੰਕ

ਸੀ. ਸੀ. ਈ. 20 ਅੰਕ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1	ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪੈਰ੍ਹਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ ।	5×2	10
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 2	ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ 12 ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 12 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ ।	12×1	12
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 3	ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ 12 ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨੌ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 20 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ ।	9×2	18
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 4	ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਠ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਰੂਪ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ।	4×1	4
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 5	ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਠ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਹਿੰਦੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ।	4×1	4
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 6	ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਠ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ ।	4×1	4
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 7	ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਠ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣ ਕੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਚਾਰ ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ ।	4×1	4
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 8	ਪੰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਲਿੰਗ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ ।	4×1	4
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 9	ਪੰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਚਨ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ ।	4×1	4
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 10	ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ’ਤੇ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 8 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ ।	1×8	8
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 11	ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ’ਤੇ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 8 ਅੰਕ ਹੋਣਗੇ ।	1×8	8
	ਕੁੱਲ ਅੰਕ		80

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਦੀ ਇਹ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਕੇਵਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਦਾ ਢੰਗ ਸਮਝਣ ਲਈ ਹੈ । ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਉਦੇਸ਼

1. ਪੜ੍ਹਨਾ

(ੳ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਲੇਖ ਆਦਿ ਪੜ੍ਹ ਸਕੇ ।

(ਅ) ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ, ਬਾਲ-ਰਸਾਲੇ, ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਤੇ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਆਦਿ ਪੜ੍ਹ ਸਕੇ ।

(ੲ) ਉਹ ਬੋਲ ਕੇ ਵਿਸਰਾਮ-ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੇਂ ਠਹਿਰਾਅ, ਦਬਾਅ ਤੇ ਤਾਨ ਨਾਲ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕੇ ।

(ਸ) ਉਹ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕੇ ।

2. ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ

(i) **ਸੁਣ ਕੇ**

(ੳ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਸਮਝ ਸਕੇ ।

(ਅ) ਉਹ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਸੰਥਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ ।

(ੲ) ਉਹ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸਕੂਲ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਚੁਟਕਲੇ, ਕਹਾਣੀਆਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਸਮਝ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਸਕੇ ।

(ਸ) ਉਹ ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਤੋਂ ਸੁਣੇ, ਵੇਖੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸਮਝ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਸਕੇ ।

(ਹ) ਉਹ ਆਮ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਸਮਝ ਸਕੇ ।

(ਕ) ਉਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬੋਲਿਆ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚਲੇ ਵਿਅੰਗ ਤੇ ਅਵਾਜ਼ ਦੇ ਉਤਰਾਅ- ਚੜ੍ਹਾਅ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ।

(ii) **ਪੜ੍ਹ ਕੇ**

(ੳ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੀ ਕਹਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਘਟਨਾ-ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ ।

(ਅ) ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ। ਉਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪੁੱਛੇ ਸਧਾਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੇ ।

(ੲ) ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚਲੇ ਭਾਵ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਸਕੇ ।

(ਸ) ਬਾਲ-ਸਾਹਿਤ, ਅਖ਼ਬਾਰ ਅਤੇ ਕੋਈ ਚਿੱਠੀ ਜਾਂ ਰੁੱਕਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਮਝ ਸਕੇ ।

(ਹ) ਵਿਸਰਾਮ-ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੋਇਆ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹੈਰਾਨੀ ਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਆਦਿ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ।

(ਕ) ਨਾਂਵ, ਪੜਨਾਂਵ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ, ਕਿਰਿਆ, ਲਿੰਗ, ਵਚਨ ਆਦਿ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਭੇਦਾਂ ਵਿਚਲੇ ਨਿਖੇੜ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ ।

3. ਪ੍ਰਗਟਾਅ

(i) ਮੌਖਿਕ

(ੳ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿਚਲੇ ਪੜ੍ਹੇ ਪਾਠ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਨਿੱਕੇ ਸਰਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇ ਸਕੇ ।

(ਅ) ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂ ਸੁਣੀ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾ ਸਕੇ।

(ੲ) ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਾਲ਼ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਝਿਜਕ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰ ਸਕੇ ।

(ਸ) ਆਪਣੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੜ੍ਹਨ-ਸਮਗਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਕਵਿਤਾ ਜਾਂ ਗੀਤ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਸੁਣਾ ਸਕੇ।

(ਹ) ਆਪਣੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸਕੂਲ-ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਸੁਣਾ ਸਕੇ ।

(ii) ਲਿਖਤੀ

(ੳ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਹਣਾ-ਸੋਹਣਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਬਣਾਵਟ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਕ ਬਣਾ ਕੇ ਲਿਖ ਸਕੇ ।

(ਅ) ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿਲਚਸਪ ਪੈਰੇ ਜਾਂ ਮਨ-ਪਸੰਦ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ਼ ਲਿਖ ਸਕੇ।

(ੲ) ਪਾਠ-ਅਭਿਆਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖ ਸਕੇ ।

(ਸ) ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਸੋਹਣੇ ਮੱਟੋ ਲਿਖੇ ਸਕੇ ।

(ਹ) ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕੇ ।

2. ਲਿਖਤੀ ਰਚਨਾ

(ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗ-ਪਗ ਦਸ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ 15-2● ਵਾਕ ਲਿਖ ਸਕੇ :
ਮੇਰਾ ਬਸਤਾ/ਮੇਰੀ ਕਿਤਾਬ, ਸਾਡਾ ਘਰ/ਸਕੂਲ, ਸਾਡਾ ਪਿੰਡ/ਸ਼ਹਿਰ, ਪਾਲਤੂ ਪਸ਼ੂ ਜਾਂ ਪੰਛੀ, ਡਾਕੀਆ/ਚੌਕੀਦਾਰ, ਮੇਰਾ ਅਧਿਆਪਕ, ਦਿਵਾਲੀ, ਦੁਸਹਿਰਾ ਅਤੇ ਵਰਖਾ-ਰੁੱਤ ਆਦਿ।

(ਅ) ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ/ਚਿੱਠਿਆ

(ਜ) ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ
ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ, ਮੈਚ ਖੇਡਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈਣ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਮਾਫ ਕਰਵਾਉਣ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ।

(ਜਜ) ਚਿੱਠੀਆ :
ਮਿੱਤਰ/ਸਹੇਲੀ, ਸਾਕ-ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀਆਂ, ਕੁੱਲ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ/ਚਿੱਠੀਆਂ-ਦਸ

(ੲ) ਅਧਿਆਪਕ ਜਾਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਬੋਲ ਕੇ ਲਿਖਵਾਏ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਵਾਕਾਂ, ਪੈਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ ਪੱਖੋਂ ਸ਼ੁੱਧ ਲਿਖਣਾ ।

(ਸ) ਪਾਠ-ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖਣੇ ।

ਨਿਯਤ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ

ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ-5 (ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ) (ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ)

कक्षाः पाँचवीं

विषय हिन्दी (प्रथम भाषा)

परीक्षा अंक विभाजन,

समयः 3 घंटे **कुल अंकः 80**

क्रमांक	विषय वस्तु	प्रश्नों की संख्या	कुल अंक
1	**बहु वैकल्पिक प्रश्न**		
	(पाठ्य-पुस्तक का अभ्यासगत 'बताओ' भाग)	5	$5 \times 1 = 5$
	समान अर्थ वाले शब्द	2	$2 \times 1 = 2$
	शुद्ध-अशुद्ध	3	$3 \times 1 = 3$
	अभ्यास में दिये गए शब्द-अर्थ	2	$2 \times 1 = 2$
	संज्ञा की पहचान	1	1
	सर्वनाम की पहचान	1	1
	विशेषण की पहचान	1	1
	क्रिया की पहचान	1	1
2	**निबन्धात्मक उत्तरों वाले प्रश्न** (5 में से 3 प्रश्नों के उत्तर देने को कहा जाएगा)	3	$3 \times 4 = 12$
3	**रिक्त स्थान**	3	$3 \times 1 = 3$
4	**मिलान कीजिए**	3	$3 \times 1 = 3$
5	**वाक्य बनाओ**	3	$3 \times 1 = 3$
6	**लिंग बदलो**	2	$2 \times 1 = 2$
7	**वचन बदलो**	2	$2 \times 1 = 2$
8	**विपरीत शब्द**	2	$2 \times 1 = 2$
9	**अनेक शब्दों के लिए एक शब्द**	1	$1 \times 2 = 2$
10	**भिन्नार्थक शब्द (** शब्दों को दो अलग-अलग वाक्यों में प्रयोग करते हुए उनके भिन्न अर्थ स्पष्ट करने को कहा जाएगा)	1	$1 \times 2 = 2$
11	**मुहावरे** (5 में से 3 मुहावरों को वाक्यों में प्रयोग करने को कहा जाएगा ताकि उनका अर्थ स्पष्ट हो जाए)	3	$3 \times 2 = 6$
12	**विराम चिह्न**	1	$1 \times 2 = 2$
13	**कविता की पंक्तियाँ पूरी करो** (दो पंक्तियाँ पूरी करना) अथवा 'किसी कविता की चार पंक्तियाँ लिखना।	1	$4 \times 1 = 4$
14	चित्र देखकर समझ अनुसार पाँच वाक्य लिखें अथवा संक्षिप्त कहानी कछुआ और खरगोश, चालाक लोमड़ी, दो बिल्लियाँ और बंदर, टोपियों वाला और बंदर	1	$5 \times 1 = 5$
15	पत्र (100 प्रतिशत आंतरिक पाँच वाक्य लिखें।	1	8
16	सरल विषयों पर अपने शब्दों में लिखना (तीन में से किसी एक विषय पर लिखने को कहा जाएगा।	1	8
	कुल अंक		80

हिंदी (प्रथम भाषा)

मौखिक अभिव्यक्ति :

1. रेडियो या रेडियो से स्कूलों के लिए प्रसारित किए जाने वाले कार्यक्रम को ध्यान से सुनकर अलग–अलग कार्यक्रमों में भेद कर सके:
2. सुनने या पढ़ने के बाद पठित सामग्री पर कुछ पूछ सके या पूछे गए प्रश्नों के उत्तर दे सके:
3. उचित शिष्ट–रीति से (सभा समाज की रीति से) भाषा के शिष्ट (विनीत) रूप में बात कर सके:
4. वाद–विवाद में भाग ले सके और बातचीत को नाटकीय रूप दे सके:
5. हिंदी के सूक्ष्म अन्तर वाले शब्दों के उच्चारण में भेद कर सके:
6. सही उच्चारण, स्वर–शैली, गति और सरलता से हिंदी भाषा का मानक रूप बोल सके।
7. जीवन की साधारण झाँकियों की नकल उतारनी या छोटे–छोटे नाटकों में अभिनय करना:
8. उचित गति और बोली के बीच ठहराव, बल, हाव–भाव, आदि का सही प्रयोग और बोलते समय मानक बोली का प्रयोग।

पढ़ाई :

विद्यार्थी में निम्नलिखित योग्यताओं का विस्तार करना:

1. सही उच्चारण, स्वर–बल और स्वर–शैली और विराम चिह्न के प्रति पूर्ण सावधानी का प्रयोग करते हुए गति से प्रभावशाली ढंग द्वारा बोलकर पढ़ सके:
2. वांछित गति और पूरी तरह समझते हुए मुँह में ही पढ़ने का अभ्यास करे:
3. कम से कम 2–3 पूरक रीडर पढ़ सके:
4. मनोरंजन के लिए चुनी हुई रचनाओं को पढ़ सके:
5. 350 से 400 तक नए शब्द सीख सके:
6. शब्दकोश का प्रयोग करना सीख सके।

लिखाई :

विद्यार्थी में निम्नलिखित योग्यताओं का विस्तार करना:

1. शब्दों, वाक्यों और अनुच्छेदों का श्रुतलेख उचित गति और शुद्धता से लिख सके:
2. लिखते समय पूर्ण विराम, अर्द्ध विराम, प्रश्नवाचक चिह्न और विस्मयादिबोधक चिह्न का प्रयोग कर सके:
3. पाठ्य–पुस्तक के पाठों में से पूछे गए प्रश्नों के उत्तर लिख सके:
4. संज्ञा, सर्वनाम, विशेषण, क्रिया, लिंग और वचन की पहचान कर सके तथा लिखते समय इनका प्रयोग कर सके।
5. चित्र देख कर कुछ वाक्य लिख सकें:
6. संक्षिप्त कहानियाँ जैसे: कछुआ और खरगोश, चालाक लोमड़ी, दो बिल्लियाँ और बंदर,टोपियों वाला और बंदर

7. प्रार्थना पत्र / पत्र आदि लिख सके:

पत्र:

1. विवाह में सम्मिलित होने के लिए मुख्याध्यापक को प्रार्थना पत्र।
2. जुर्माना माफी के लिए प्रार्थना पत्र।
3. बीमारी के कारण अवकाश लेने हेतु प्रार्थना पत्र।
4. ज़रूरी काम के लिए प्रार्थना पत्र।

8. सरल विषयों पर अपने शब्दों में 80–100 शब्दों में संक्षिप्त लेख लिखना:

लेख:

1. मेरा प्रिय त्योहार
2. मेरे पिता जी
3. मेरा प्रिय खेल
4. स्वच्छ भारत
5. प्रातःकाल की सैर
6. हमारे पड़ोसी

पाठ्य-पुस्तक : हिंदी पुस्तक-5

(पंजाब स्कूल शिक्षा बोर्ड द्वारा प्रकाशित)

कक्षा: पाँचवीं

हिंदी (द्वितीय भाषा)

परीक्षा अंक विभाजन

पूर्णांक:80

सी.सी.ई:20

कुल अंक:100

क्रमांक	विषय वस्तु	प्रश्नों की संख्या	कुल अंक
1	बहुवैकल्पिक प्रश्न		
	गद्यांश पढ़कर प्रश्नों के उत्तर दें	1	$5 \times 1 = 5$
	निर्देशानुसार प्रश्नों के उत्तर दें	16	$16 \times 1 = 16$
2	लघु उत्तरों वाले प्रश्न	8	$8 \times 2 = 16$
3	रिक्त स्थान भरें	5	$5 \times 1 = 5$
4	मिलान करो	5	$5 \times 1 = 5$
5	वाक्य बनाओ	5	$5 \times 1 = 5$
6	दी गई किसी भी कविता की पंक्तियाँ पूरी करें	1	$5 \times 1 = 5$
7	पंजाबी से हिंदी	5	$5 \times 1 = 5$
8	चित्र देखकर समझ अनुसार पाँच वाक्य लिखें		$5 \times 1 = 5$
9	शब्दों के अर्थ लिखें	4	$4 \times 1 = 4$
10	शब्दों को दो अलग-अलग वाक्यों में प्रयोग करते हुए उनके भिन्न अर्थ स्पष्ट करें	2	$2 \times 2 = 4$
11	चित्र देखकर दिए गए शब्दों की सहायता से वाक्य पूरे करें	1	$5 \times 1 = 5$
	कुल अंक		80

पढ़ाई

विद्यार्थी

1. विराम-चिह्नों के प्रति सावधान रहकर ठीक ढंग से बोलकर पढ़ सकें:
2. सुविदित संयुक्त अक्षरों को पढ़ सकें:
3. पठित सामग्री से वांछित सूचना प्राप्त कर सकें:
4. पाठों में आए नये शब्दों एवं मुहावरों का प्रयोंग वाक्यों में कर सकें:
5. पाठों के अन्त में दिए गए प्रश्नों के उत्तर दे सके।

लिखाई:

1. गद्यांश को पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के उत्तर दे सके।
2. बहुवैकल्पिक प्रश्नों में सही उत्तर चुनकर लिख सके।
3. शब्दों अथवा वाक्यों को उचित रीति एवं शुद्धता के साथ लिख सकें:
4. पाठ्य-पुस्तक के पाठों में पूछे गए प्रश्नों के उत्तर ठीक ढंग से दे सके:
5. श्रुतलेख के रूप में सरल वाक्य एवं संक्षिप्त गद्यांश लिख सके:
6. अपने कार्य का सरल भाषा में विवरण दे सके
7. हिंदी-पंजाबी शब्दों की समानता एवं अन्तर को समझकर हिंदी शब्दों को शुद्ध रूप में लिख सके:
8. गुरुमुखी लिपि में लिखे गए शब्दों को देवनागरी लिपि में लिख सके:
9. व्यावहारिक व्याकरण का ज्ञान प्राप्त कर सके:
10. रिक्त स्थानों की पूर्ति कर सके:
11. शब्दों के अर्थ लिख सकें:
12. कविता की पंक्तियाँ पूरी कर सकें:
13. चित्र देखकर दिए शब्दों से वाक्य पूरे कर सके:
14. दिए गए शब्दों से वाक्य / गद्यांश बना सके:

पाठ्य-पुस्तक : आओ हिंदी सीखें -5

(पंजाब स्कूल शिक्षा बोर्ड द्वारा प्रकाशित)

ਉਰਦੂ ਪਹਿਲੀ ਭਾਸ਼ਾ

Origional Copy.

Urdu First Language

Class:-V (2019-20)

M.M:80 C.C.E:20 STRUCTURE (خاکہ)

نصابی کتاب: ابتدائی اُردو (دوسری جماعت کے لیے اُردو کی درسی کتاب)

N.C.E.R.T Deihi :شائع کردہ

نوٹ: تمام سوالات پوری نصابی کتاب سے پوچھے جائیں گے اور تمام سوالات ضروری ہیں۔

۱۔ کثیر انتخابی سوالات کے جوابات لکھو۔ 1x18=18

۲۔ سات الفاظ میں سے کسی پانچ کے معنٰی لکھنا۔ 1x5=5

۳۔ 'الف' کا 'ب' کے ساتھ صحیح جوڑ ملا کر لکھنا۔ 2x5=10

۴۔ دی گئی خالی جگہوں کو دیئے گئے مناسب الفاظ کے ساتھ پُر کرنا۔ 1x5=5

۵۔ درج ذیل مصرعوں کو صحیح ترتیب سے لکھنا یا اپنی کتاب میں سے کوئی تین شعر لکھنا۔ 3x4=12

۶۔ دیئے گئے آٹھ لفظوں میں سے کسی پانچ کے واحد جمع لکھنا۔ 1x5=5

۷۔ درج ذیل عبارت یا پیراگراف کو خوشخط لکھنا۔ 1x5=5

۸۔ اپنے اسکول کے پرنسپل/ ہیڈ ماسٹر کے نام ضروری کام/ بیماری یا شادی میں شامل ہونے کیلئے درخواست لکھنا۔ 1x10=10

۹۔ درج ذیل عنوانات میں سے کسی ایک پر مضمون لکھنا۔ 1x10=10

(میرا استاد، میرا اسکول، میرا دوست، گائے، عید کا تہوار، دیوالی)

C.C.E. 20 Class-III to V سی-سی-ای ۲۰نمبر (جماعت سوئم سے پنجم تک)

۱۔حاضری	4
۲۔نوٹ بک	4
۳۔جماعت میں شمولیت	4
۴۔تعاون رویہ	4
۵۔اخلاقیات	2
۶۔ٹیم ورک	2

ਉਰਦੂ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ

Urdu Second Language — Origional copy 2019-20

Class:-V (2019-20)

M.M:80 C.C.E:20 STRUCTURE (خاکہ)

نصابی کتاب: ابتدائی اُردو (دوسری جماعت کے لیے اُردو کی درسی کتاب)

N.C.E.R.T Delhi:شائع کردہ

نوٹ: تمام سوالات پوری نصابی کتاب سے پوچھے جائیں گے اور تمام سوالات ضروری ہیں۔

۱۔ کثیر انتخابی سوالات کے جوابات لکھو۔ 1x18=18

۲۔ دیئے گئے سات سوالات میں سے کوئی پانچ سوالوں کے جواب تحریر کرنا۔ 2x5=10

۳۔ دیئے گئے حروف سے الفاظ بنانا / دیئے گئے الفاظ سے حروف بنانا۔ 2x6=12

۴۔ اپنی کتاب میں دی گئی نظموں میں سے کوئی دو شعر لکھنا۔ 2x5=10

۵۔ دیئے گئے آٹھ لفظوں میں سے کسی پانچ کے واحد جمع لکھنا۔ 1x5=5

۶۔ دی گئی خالی جگہوں کو دیئے گئے مناسب الفاظ کے ساتھ پُر کرنا۔ 1x5=5

۷۔ 'الف' کا 'ب' کے ساتھ صحیح جوڑ ملا کر لکھنا۔ 1x5=5

۸۔ اپنے اسکول کے پرنسپل / ہیڈ ماسٹر کے نام ضروری کام / بیماری یا شادی میں شامل ہونے کیلئے درخواست لکھنا۔ 1x15=15

C.C.E.20 Class-III to V (سی-سی-ای ۲۰ نمبر (جماعت سوئم سے پنجم تک)

۱۔ حاضری	4
۲۔ نوٹ بک	4
۳۔ جماعت میں شمولیت	4
۴۔ تعاون رویہ	4
۵۔ اخلاقیات	2
۶۔ ٹیم ورک	2

CLASS – V
ENGLISH

Thoery marks: 80
CCE marks: 20

Time : 3 hours **Total marks : 100**

STRUCTURE OF QUESTION PAPER

Sr. No.		Marks distribution 80 marks
1	Text book based Comprehension passage	10 marks
2	Conceptual questions based on learning outcomes Multiple Choice Questions	16×1=16
3	Literature part Short answer type questions	8×2=16
4	Grammar based questions a. Noun/Pronoun/Article/Plural/Gender b. Preposition/Adjective/Adverb c. is/am/are / was/were / has/have /tense d.Punctuation/Rearrangement(words/sentences)/to write in alphabetical order	15 marks 4×1=4 4×1=4 4×1=4 3×1=3
5	Vocabulary	5 marks
6	Make Sentences	5 marks
7	Picture Composition	8 marks
8	Guided Composition	5 marks

Note: The question paper will be framed on the basis of back exercises and content of the textbook.

Suggested Pedagogical Processes	Learning Outcomes
The learner may be provided opportunities in pairs / groups / individually and encouraged to: ➢ answers to textbased questions, short descriptive paragraphs orally as well as in writing . ➢ participates in activties which involve English language use, such as role-play, enactment, dialogue . ➢ looks at print-rich environment in sign boards, newspapers, comics, magazines etc	**The learner:** • answers coherently in written or oral form to questions in English based on day-to-day life experiences, unfamiliar story, poem heard or read. • recites and shares English, poems, games, riddles, stories, tongue twisters etc. with peers. • acts according to instructions given in English, in games/sports, such as 'Hit the ball!' 'Throw the ring.' 'Run to the finish line!'etc.

➢ prepares speech for morning assembly on selected topics ➢ infers the meaning of unfamiliar words from the context while reading a variety of texts. ➢ refers to the dictionary, for spelling, meaning of new words. ➢ understands the use of synonyms and antonyms. ➢ relates ideas and expressions in the stories that they have heard, to those in their mother tongue/surroundings/cultural context. ➢ reads independently and silently in English moral stories, folk/fairy tales and current affairs. ➢ finds out different forms of writing lists, leave application, notice,invitation etc. ➢ learns grammar in a context and integrated manner (such as use of nouns, adverbs; differentiates between simple past and simple present verbs.) ➢ uses conjunctions between words and sentences such as 'and', 'but', etc. ➢ takes dictation of short texts such as lists and paragraphs. ➢ enriches vocabulary through crossword puzzles, word chains etc. ➢ looks at cartoons/ pictures/comic strips with or without words and speak/write a few sentences about them.	• reads simple stories in English independently, talks about it, and composes short paragraphs under guidance. • uses meaningful grammatically correct sentences to describe and narrate incidents; • uses synonyms such as 'fast/rapid', 'late/ early', and antonyms like happy/sad, long/short side, from clues in context • reads text with comprehension, locates details and sequence of events. • connects ideas that he/she has inferred, through reading and interaction, with his/her personal experiences. • takes dictation for different purposes, such as lists, paragraphs, dialogues etc. • uses dictionary • writes paragraphs in English from verbal, visual clues, with appropriate punctuation marks and linkers. • writes formal letters, notices and invitations. • reads print in the surroundings (advertisements,directions, names of places etc), • identifies kinds of nouns pronouns, verb, adjective, adverbs; differentiates between simple past and simple present verbs. • (advertisements, directions, names of places etc), understands and answers queries • attempts to write creatively (posters, etc) • able to comprehend visual images. • appreciates either verbally / in writing the variety in food, dress, festivals as read/heard in his/her day-to-day life/ in storybook.

Contents

1. The Elves and the Shoemaker
2. Two Frogs

3. Child and Grandma
4. The Flying Sikh- Milkha Singh
5. Raja Birbal
6. Bank- Our Need
7. Global Warming
8. A Glimpse From History
9. Safe Circle

Book prescribed by Punjab School Education Board

RAINBOW (English class-V)

ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪੰਜਵੀਂ

ਗਣਿਤ

ਸਮਾ: 3 ਘੰਟੇ **ਲਿਖਤੀ : 80 ਅੰਕ**

ਸੀ.ਸੀ.ਈ : 20 ਅੰਕ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਬਣਤਰ **ਕੁੱਲ: 100 ਅੰਕ**

1. ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।
2. ਭਾਗ ੳ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 16 ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 ਅੰਕ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਹੁ ਵਿਕਲਪੀ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਹੋਣਗੇ।
3. ਭਾਗ ਅ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 17 ਤੋਂ 24 ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਹੋਣਗੇ।
4. ਭਾਗ ੲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 25 ਤੋਂ 36 ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 1 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ 1 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਠੀਕ/ਗਲਤ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨੋਟ:- ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ, ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਨਾਂ	1 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	2 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	4 ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਕੁੱਲ ਅੰਕ
1.	ਸੰਖਿਆਵਾਂ	1	2	1	9
2.	ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਉੱਪਰ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ	2	0	1	6
3.	ਮਹੱਤਮ ਸਮਾਪਵਰਤਕ ਅਤੇ ਲਘੁਤਮ ਸਮਾਪਵਰਤਯ	1	1	1	7
4.	ਭਿੰਨਾਤਮਕ ਸੰਖਿਆਵਾਂ	1	0	2	9
5.	ਧਨ (ਕਰੰਸੀ)	1	1	1	7
6.	ਮਾਪ	2	2	1	10
7.	ਰੇਖਾ ਗਣਿਤ	1	1	1	7
8.	ਪਰਿਮਾਪ ਅਤੇ ਖੇਤਰਫਲ	2	0	1	6
9.	ਆਇਤਨ	1	1	1	7
10.	ਅੰਕੜਾ ਵਿਗਿਆਨ	2	0	1	6
11.	ਨਮੂਨੇ	2	0	1	6
ਕੁੱਲ		16	8	12	80

ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ

ਰੇਖਾ ਗਣਿਤ

ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿੱਥਮਈ ਗਿਆਨ

- 2-D ਵਿੱਚ ਇੱਕ3-D ਵਸਤੂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ।
- ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਪੇਪਰ ਮੋੜਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣੇ ਇੱਕ ਕੋਣ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ।
- ਆਪਣੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਬ ਕੋਣਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ।
- ਕੋਣਾਂ ਦਾ ਸਮਕੋਣ, ਨਿਊਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕ ਕੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਣ।
- ਸਮਕੋਣ, ਨਿਊਨ ਕੋਣ ਅਤੇ ਅਧਿਕ ਕੋਣ ਨੂੰ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਟਰੇਸ ਕਰਕੇ ਦਰਸਾਉਣਾ।
- ਪਰਿਚਿਤ 2-D ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੇ ਘੁੰਮਣ ਅਤੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰ - ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜਣਾ।
- ਪਰਿਚਿਤ 3-D ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਗਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜਣਾ।
- ਜਾਲ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਘਣ, ਸਿਲੰਡਰ ਅਤੇ ਕੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣਾ।

ਸੰਖਿਆਵਾਂ

ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਿਆਵਾਂ

- 1000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਲ ਪਤਾ ਕਰਨਾ।
- ਜੋੜ, ਘਟਾਓ ਅਤੇ ਗੁਣਨ ਐਲਗੋਰਿਥਮ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਸਮਝਣਾ।
- ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਅਤੇ ਮਿਆਰੀ ਵੰਡ ਐਲਗੋਰਿਥਮ ਵਰਤਣਾ।
- ਗੁਣਨਖੰਡਾਂ ਅਤੇ ਗੁਣਜਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸਮਝਾਉਣਾ।

ਦਿਮਾਗੀ ਅੰਕ ਗਣਿਤ

- ਜੋੜਫਲ, ਅੰਤਰ, ਗੁਣਨ ਅਤੇ ਭਾਗਫਲ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਨਿਕਟੀਕਰਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨਾ।

ਭਿੰਨਾਤਮਕ ਸੰਖਿਆਵਾਂ

- ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦਾ ਭਿੰਨਾਤਮਕ ਹਿੱਸਾ ਪਤਾ ਕਰਨਾ।
- ਭਿੰਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨਾ।
- ਇੱਕ ਭਿੰਨ ਦੀ ਪਰਿਚਿਤ ਭਿੰਨਾਂ (1/2, 1/4, 3/4 ਆਦਿ) ਨਾਲ ਨਿਕਟਤਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉ।
- ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਧਨ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਸ਼ਮਲਵ ਭਿੰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ।

- ਇੱਕ ਦਿੱਤੀ ਭਿੰਨ ਨੂੰ ਦਸ਼ਮਲਵ ਸੰਕੇਤਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਣਾ ਅਤੇ ਦਸ਼ਮਲਵ ਸੰਕੇਤਨ ਨੂੰ ਭਿੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਣਾ।

ਧਨ (ਮੁਦਰਾ)

- ਧਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ।

ਮਾਪ

ਲੰਬਾਈ

- ਸਧਾਰਣ ਰੇਖਾ-ਗਣਿਤਿਕ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਾ ਪਰਿਮਾਪ ਅਤੇ ਖੇਤਰਫਲ ਪਤਾ ਕਰਨਾ।
- ਲੰਬਾਈ, ਭਾਰ ਅਤੇ ਆਇਤਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ।
- ਲੰਬਾਈ, ਭਾਰ ਅਤੇ ਆਇਤਨ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਵਰਤ ਕੇ ਸਾਂਝਾ ਸੰਬੰਧ ਜੋੜਨਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ।
- ਸਧਾਰਣ ਭਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ।
- ਭਿੰਨਾਤਮਕ ਵੱਡੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਛੋਟੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ।
- ਇੱਕ ਠੋਸ ਵਸਤੂ ਦੇ ਆਇਤਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਸਮਝਣਾ: ਅੰਤਰ ਗਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਅਣ-ਉਪਚਾਰਕ (ਗੈਰ-ਰਸਮੀ) ਮਾਪ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ।
- ਸਧਾਰਣ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਅਵਧੀ ਪਤਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜੋੜ ਅਤੇ ਘਟਾਓ ਦੀ ਵਰਤੋਂ।

ਅੰਕੜੇ ਬਣਾਉਣਾ

- ਦੋ ਪਸਾਰੀ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ।
- ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਰਣੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਣਾ।
- ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਛੜ ਗਰਾਫ ਜਾਂ ਚਿੱਤਰ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਉਣਾ।

ਨਮੂਨੇ

- ਵਰਗ ਸੰਖਿਆਵਾਂ, ਤਿਕੋਣਾਕਾਰ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਨੀ।
- ਲਗਾਤਾਰ ਵਰਗ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਟਾਂਕ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧ।
- ਕਿਨਾਰੀ ਪੱਟੀ ਅਤੇ ਖਪਰੈਲ (ਟਾਇਲ) ਨਮੂਨੇ ਬਣਾਉਣਾ

ਸ਼੍ਰੇਣੀ : ਪੰਜਵੀਂ
ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਿੱਖਿਆ

ਸਮਾਂ-3 ਘੰਟੇ

ਲਿਖਤੀ ਅੰਕ:80

ਸੀ.ਸੀ.ਈ ਅੰਕ.:20

ਕੁੱਲ ਅੰਕ:100

ਪੇਪਰ ਪੈਟਰਨ ਅਤੇ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ

ਲੜੀ ਨੰਬਰ	ਜਾਂਚ ਵੰਨਗੀ ਦੀ ਕਿਸਮ	ਗਿਣਤੀ	ਕੁੱਲ ਅੰਕ
1	ਬਹੁ ਵਿਕਲਪੀ ਚੋਣ	16	16
2	ਇੱਕ ਵਾਕ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ	8×2	16
3	ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ	4	4
4	ਗਲਤ / ਸਹੀ	4	4
5	ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ	4	4
6	ਦਿਮਾਗੀ ਕਸਰਤ	4	4
7	ਵੱਡੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਦਿੱਤੇ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਅੱਠ ਹੱਲ ਕਰੋ)	8×4	32
	ਕੁੱਲ ਜੋੜ		80

ਪਾਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਵੰਡ

ਪਾਠ ਨੰ. ਅਤੇ ਨਾਮ	**ਇੱਕ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ**	**ਦੋ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ**	**ਚਾਰ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ**	**Total marks**
1. ਬਦਲਦੇ ਵਕਤ-ਬਦਲਦੇ ਪਰਿਵਾਰ			1	4
2. ਪਰਵਾਸ	1		1	5
3. ਪਸੰਦ ਆਪੋ ਆਪਣੀ	2			2
4. ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਸਫਲਤਾ	2		1	6
5. ਖੇਡ ਖੇਡ ਵਿੱਚ			1	4
6. ਧਰਤੀ ਸਾਡਾ ਵੀ ਘਰ	1	1		3
7. ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਾਥੀ ਜੰਤੂ	1		1	5
8. ਬੀਜ ਦਾ ਸਫਰ	2	1		4
9. ਜੰਗਲ ਅਤੇ ਜੀਵਨ			1	4

10. ਖਾਧ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ			1	4
11. ਵੰਨ ਸੁਵੰਨਾ ਭੋਜਨ	2			2
12. ਭੋਜਨ ਖਾਈਏ ਤੇ ਪਚਾਈਏ		1		2
13. ਤਰੁਟੀ ਰੋਗ	2			2
14. ਕੀਟ ਆਹਾਰੀ ਪੌਦੇ	2			2
15. ਆਵਾਸ ਵਿਭਿੰਨਤਾ		1	1	6
16. ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਸੁਖ			1	4
17. ਪਾਣੀ-ਇੱਕ ਵਡਮੁੱਲਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨ	1	1	1	7
18. ਪਾਣੀ-ਖੇਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ				
19. ਪਾਣੀ ਅੰਦਰਲੀ ਦੁਨੀਆ	2	1		4
20. ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਅਕਾਸ਼ ਤੱਕ		1		2
21. ਝਲਕ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ			1	4
22. ਕੁਦਰਤੀ ਸ੍ਰੋਤ	1		1	5
23. ਖੇਤ ਤੋਂ ਪਲੇਟ ਤੱਕ	3			3
24. ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ	2	1		4
Total marks	24	8×2=16	10×4=40	80

ਉਦੇਸ਼

ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ

- ❖ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਆਮ ਵਸਤਾਂ, ਪੌਦਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ।
- ❖ ਸਬੰਧਤ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਵਾਚਣ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਵਰਗੀਕਰਨ, ਬਿਆਨਣ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ।
- ❖ ਉਹ ਸਵਸਥ ਜੀਵਨ - ਸ਼ੈਲੀ ਲਈ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੁੱਰਖਿਅਤ ਸਟੋਰੇਜ ਦੇ ਸਧਾਰਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਕੂੜਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ਼ ਕੂੜੇਦਾਨ ਵਿੱਚ ਸੁਟਦਾ ਹੈ।
- ❖ ਸਵੈ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਚੰਗੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।
- ❖ ਉਹ ਡਰਾਇੰਗ, ਪੇਂਟਿੰਗ, ਨਾਚ-ਗਾਣੇ, ਬਾਗਬਾਨੀ, ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਵਰਗੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਓ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ❖ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਜਗਤ ਨਾਲ਼ ਵਾਸਤਾ ਰੱਖ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ❖ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਵਤੀਰਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।
- ❖ ਉਹ ਪ੍ਰਾਕਿਰਤੀ ਲਈ ਪਿਆਰ, ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ, ਪੌਦਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠਕ੍ਰਮ

ਅਧਿਆਇ-1 **ਬਦਲਦੇ ਵਕਤ-ਬਦਲਦੇ ਪਰਿਵਾਰ**:- ਆਰਥਕ, ਸਮਾਜਕ ਕਾਰਨਾ ਕਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ, ਪਰਦੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ।

ਅਧਿਆਇ-2 **ਪਰਵਾਸ**:- ਪਰਵਾਸ ਕਾਰਨ ਰਹਿਣ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ, ਤਬਾਦਲਾ, ਢਹਾਈ/ਬਰਬਾਦੀ, ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਔਕੜਾਂ।

ਅਧਿਆਇ-3 **ਪਸੰਦ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ**:- ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ/ਮਿੱਤਰਾਂ/ਸਕੇ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰਿਕ ਲੱਛਣਾਂ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਸੁਆਦ, ਖੁਸ਼ਬੋਆਂ ਅਤੇ ਰੰਗਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੰਸਦ-ਨਾਪੰਸਦ, ਵਿਲੱਖਣ ਸਮੱਰਥਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ, ਸੰਕੇਤ ਭਾਸ਼ਾ।

ਅਧਿਆਇ-4 **ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਸਫ਼ਲਤਾ**:- ਖੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਭਾਵਨਾ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੇਡਾਂ, ਪੰਸਦੀਦਾ ਖਿਡਾਰੀ, ਵਰਗ-ਪੁਰਸ਼, ਇਸਤਰੀ, ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰੂੜੀ ਬੱਧਤਾ, ਕੌਮੀ ਖਿਡਾਰੀ, ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ।

ਅਧਿਆਇ-5 **ਖੇਡ-ਖੇਡ ਵਿੱਚ** :-ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਖੇਡਾਂ, ਮਾਰਸ਼ਲ ਆਰਟ, ਸਥਾਨਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਰੂਪ, ਆਰਾਮ, ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰਿਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਰੂਪ, ਸਾਹ ਲੈਣਾ, ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਨ, ਛਾਤੀ ਫੁਲਾਉਣਾ।

ਅਧਿਆਇ-6 **ਧਰਤੀ ਸਾਡਾ ਵੀ ਘਰ** :- ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵੇਦਨਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੁਣ, ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ, ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰਾ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਨਵਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ।

ਅਧਿਆਇ-7 **ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਾਥੀ ਜੰਤੂ** :-ਜਾਨਵਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੱਹਤਵ, ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਲੋਂ ਮਦਦ।

ਅਧਿਆਇ-8 **ਬੀਜ ਦਾ ਸਫ਼ਰ**:- ਬੀਜ ਅਤੇ ਪੌਦੇ ਦੇ ਬਾਕੀ ਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਪੌਦਾ ਉਗਾਉਣਾ, ਜੜ੍ਹ ਅਤੇ ਤਨਾ। ਬੀਜਾਂ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਭੰਡਾਰਨ, ਬੀਜਾਂ ਦਾ ਖਿੰਡਰਨਾ।

ਅਧਿਆਇ-9 **ਜੰਗਲ ਅਤੇ ਜੀਵਨ**:- ਜੰਗਲ, ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਲੋਕ, ਜੰਗਲਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ, ਜੰਗਲਾਂ/ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ/ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੌਦੇ, ਵਚਿੱਤਰ ਪੌਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।

ਅਧਿਆਇ-10 **ਖਾਦ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸਾਭ ਸੰਭਾਲ**:- ਭੋਜਨ ਦਾ ਭੰਡਾਰਨ, ਭੰਡਾਰ ਵਿੱਚ ਅਨਾਜ ਦਾ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ, ਭੋਜਨ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ, ਅਚਾਰ ਬਨਾਉਣਾ,

ਅਧਿਆਇ-11 **ਭੋਜਨ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਰੂਪ**:- ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤੱਕ ਭੋਜਨ ਸੰਬੰਧੀ ਆਦਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ/ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਣ-ਪਾਣ ਦਾ ਵਖਰੇਵਾਂ; ਬਦਲਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ।

ਅਧਿਆਇ-12 **ਭੋਜਨ ਖਾਈਏ ਤੇ ਪਚਾਈਏ**:- ਭੋਜਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੋਸ਼ਕ ਤੱਤ, ਭੋਜਨ ਦਾ ਪਾਚਨ,ਭੋਜਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ।

ਅਧਿਆਇ-13 **ਤਰੁੱਟੀ ਰੋਗ**:- ਸਤੁੰਲਿਤ ਭੋਜਨ:- ਪੌਸ਼ਟਿਕਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਤਰੁੱਟੀ ਰੋਗ, ਭੁੱਖਮਰੀ।

ਅਧਿਆਇ-14 **ਕੀਟ ਆਹਾਰੀ ਪੌਦੇ**:- ਪੌਦਿਆਂ ਲਈ ਭੋਜਨ, ਕੀਟ-ਆਹਾਰੀ ਪੌਦੇ, ਭੋਜਨ ਲੜੀ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਜਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ।

ਅਧਿਆਇ-15 **ਆਵਾਸ ਵਿੱਚ ਵਿਭਿੰਨਤਾ**; ਜਲਵਾਯੂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਕਾਰਨ, , ਆਰਥਿਕ ਪੱਧਰ ਕਾਰਨ,ਭੋਤਿਕ ਸਥਿਤੀ ਕਾਰਨ, ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਕਾਰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪੱਖੀ ਘਰ।

ਅਧਿਆਇ-16 **ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਸੁੱਖ**:-ਗੁਆਂਢ, ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤਾਂ ਸਮੇਂ ਘਰ ਖੁੱਸਣ ਦਾ ਸਦਮਾ, ਸਮੁਦਾਇਕ ਮਦਦ, ਹਸਪਾਤਲ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ

ਅਧਿਆਇ-17 **ਪਾਣੀ ਇੱਕ ਵੱਡਮੁੱਲਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨ**:- ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਰੂਪ, ਜਲ ਚੱਕਰ, ਘੁਲਣਸ਼ੀਲਤਾ,ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਤੈਰਨਾ ਅਤੇ ਡੁੱਬਣਾ, ਸਮਾਜਕ ਵਿਤਕਰਾ।

ਅਧਿਆਇ-18 ਪਾਣੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ:- ਸਿੰਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ, ਪੁਰਾਤਨ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ, ਹਾੜ੍ਹੀ ਤੇ ਸਾਉਣੀ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ, ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਚਾਅ।

ਅਧਿਆਇ-19 **ਪਾਣੀ ਅੰਦਰਲੀ ਦੁਨੀਆ**:- ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਪੌਦੇ, ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਜੀਵ ਜੰਤੂ, ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪੰਛੀ।

ਅਧਿਆਇ-2● **ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਆਕਾਸ਼ ਤੱਕ**:- ਬਾਲਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੋਮੇ, ਨਾ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਸੋਮੇ, ਯਾਤਰਾ, ਸਫਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਜ਼ਰਬੇ।

ਅਧਿਆਇ-21 **ਝਲਕ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ** :-ਵਿਰਾਸਤੀ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਗਿਆਨ ਦੇ ਸੋਮੇ, ਕਿਵੇਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ, ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਦੀ ਨਿਪੁੰਨਤਾ, ਕੁਝ ਇਤਿਹਾਸਤਕ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ।

ਅਧਿਆਇ-22 **ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ**:- ਸਿਰਜਣਾਤਮਕਤਾ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਗਟਾਅ, ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈਆਂ ਘਾਟਾਂ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਕੇ ਸਥਿਤੀ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾ ਸਕਣ।

ਅਧਿਆਇ-23 **ਖੇਤ ਤੋਂ ਪਲੇਟ ਤੱਕ**:- ਅਨਾਜ ਦੀ ਕਹਾਣੀ- ਖੇਤ ਤੋਂ ਪਲੇਟ ਤੱਕ, ਢੰਗ ਅਤੇ ਸੰਦ, ਅਨਾਜ ਤੋਂ ਬਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਕਵਾਣ, ਘਰਾਂ ਜਾਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ।

ਅਧਿਆਇ-24 **ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ**:- ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵੱਖ -ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ-ਸਿੱਖਿਆ, ਬੈਂਕ, ਵਪਾਰ, ਘਰ, ਮਨੋਰੰਜਨ, ਸਿਹਤ, ਖੇਡਾਂ।

ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਪੰਜਵੀਂ
ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਰੀਰਿਕ ਸਿੱਖਿਆ

ਪਾਠਕ੍ਰਮ

(1) **ਕਾਲੀਸਥੈਨਿਕਸ**

i. ਲੇਜੀਅਮ ਅਤੇ ਡੰਬਲਜ਼ ਨਾਲ਼ ਕਸਰਤਾਂ

ii. ਡਰਿੱਲ ਅਤੇ ਮਾਰਚਿੰਗ

(1) **ਜਿਮਨਾਸਟਿਕ**

i. ਪਹੀਆ ਚਾਲ (ਕਾਰਟ ਵੀਲ੍ਹ)

ii. ਡਾਈਵ ਐਂਡ ਰੋਲ

iii. ਹੱਥਾਂ ਭਾਰ ਖਲੋਣਾ (ਹੈਂਡ ਸਟੈਂਡ)

iv. ਸੰਤੁਲਨ ਕਿਰਿਆਵਾਂ (ਬੈਲਿਸਿੰਗ ਐਕਸਰਸਾਇਜ਼ਜ)

(2) **ਐਥਲੈਟਿਕਸ**

i. 50 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੌੜ

ii. ਲੰਮੀ ਛਾਲ

iii. ਉੱਚੀ ਛਾਲ

iv. 100 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੌੜ

v. ਛੋਟੀ ਬਾਲ ਸੁੱਟਣਾ

(3) **ਖੇਡਾਂ**

ਨੋਟ : ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਖੇਡ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲੜਕੇ	ਲੜਕੀਆਂ
ਫੁੱਟਬਾਲ	ਫੁੱਟਬਾਲ
ਹਾਕੀ	ਹਾਕੀ
ਹੈਂਡਬਾਲ	ਹੈਂਡਬਾਲ
ਖੋ-ਖੋ	ਖੋ-ਖੋ
ਤੈਰਾਕੀ	ਤੈਰਾਕੀ
ਕੁਸ਼ਤੀ	
ਬੈਂਡਮਿੰਟਨ	ਬੈਂਡਮਿੰਟਨ